

POPULISME: MOENIE SPEK SKIET NIE, GOOI DIE HELE VARK!

DEUR

DR PHILIP THEUNISSEN

Op 6 Januarie 2021 moet die Amerikaanse kongres vir 'n blote formaliteit bymekaar kom om die kieskollege se stemme van 306 teenoor 232 te erken sodat Joseph Robinette Biden Jr. as die 46ste president van Amerika bevestig kan word. Met die verkiesing van 3 November 2020 het hy 7 miljoen meer stemme as sy teenstander, Donald John Trump, gekry en genoeg state gewen om die kieskollege se meerderheid op hom te verenig maar die sittende president het na twee maande nog nie toegegee dat hy die verkiesing verloor het nie. Hy is intendeel op dieselfde oomblik besig om duisende ondersteuners op die National Mall in 'n vooraf beplande protesbyeenkoms toe te spreek en hy moedig hulle aan om na die Kongresgebou (Capitol) op te ruk om die land terug te vat. Na meer as 60 hofuitsprake, oortel van stemme in verskeie state én 'n verklaring deur die Amerikaanse Departement van Justisie dat daar geen grootskaalse verkiesingsbedrog gevind kon word nie, hou die Amerikaanse president steeds vol dat hy die verkiesing met 'n oorweldigende meerderheid stemme gewen het en dat die verkiesing van hom gesteel is. Sy ondersteuners deel sy sentiment, bestorm die Kongresgebou en slaag daarin om dit vir etlike ure lank te beset. Nadat die polisie die situasie onder beheer kon kry kom die Kongres terug om uiteindelik in die vroeë oggendure van 7 Januarie die kieskollege se stemme te erken.

Op 16 Oktober 2020 ruk duisende ondersteuners van oor die hele land en van oor die hele politieke spektrum van Suid-Afrika op na Senekal tydens die hofverskyning van die verdagtes van 'n vermoorde jong plaasbestuurder om daar tussen die rou emosies vir politieke kapitaal te

gaan aas. Soos met die inval van die Amerikaanse Kongresgebou, sweep die leiers hulle volgelinge op, loop mense openlik met vuurwapens of stokke rond, skree op mekaar, swaai uitgediende landsvlae rond, dra ou militêre uniforms en dreig om die gereg in eie hande te neem omdat die regering nie in staat is om ðonsö teen ðhulleö te beskerm nie. Die opmerklieke ooreenkomste tussen die twee insidente is nie toevallig nie.

Oorsprong van politici

Die mensdom bestaan na raming vir 200 000 jaar maar politici bestaan net vir die afgelope 12 000 jaar en die rede hiervoor kan vierkant voor die deur van landbou gelê word. Vir 188 000 jaar lank het die mens ñ nomadiese jagter/versamelaar bestaan in klein familiegroepies gevoer totdat die klimaat mooi in plek geval het wat die mens in staat gestel het om graan op een plek te verbou en om diere mak te maak wat hy op een plek kon aanhou, die sogenaamde landbouevolusie. Maar dit was nie noodwendig ñ vreedsame revolusie nie.

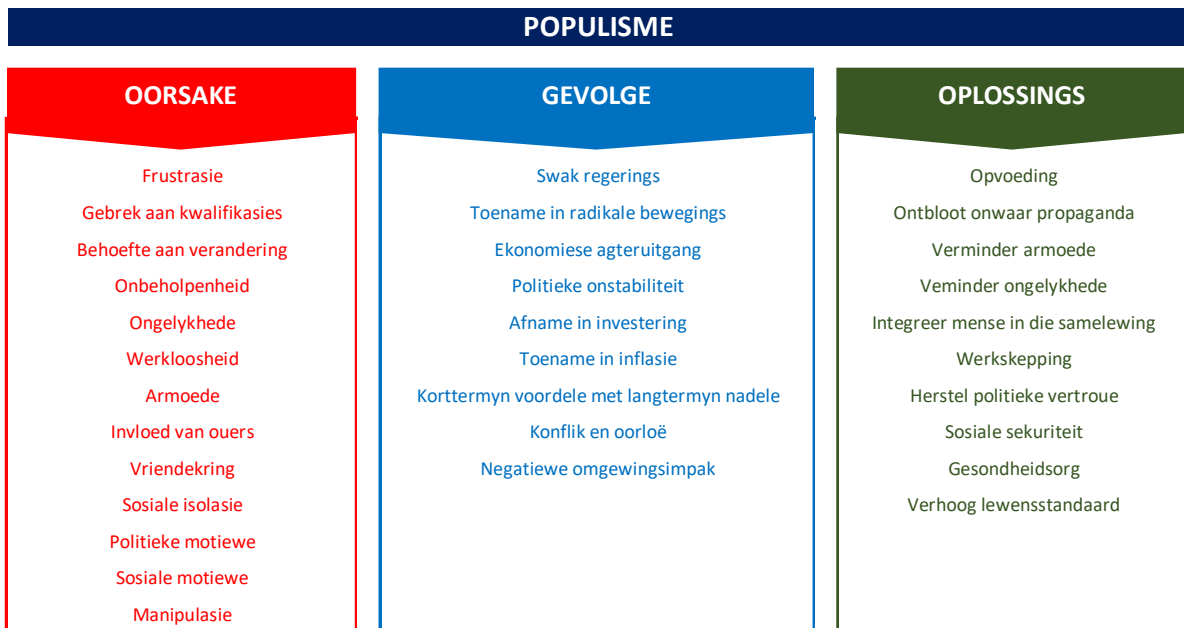
Rondom die eerste landbou-aktiwiteite het dispute begin ontstaan van wie eerste waar was, wie waar mag koring plant, wie se skape waar kan loop, wie sy produkte waar mag verkoop, wie het wie se grond gesteel en wie mag waar bly. Gevolglik het die mense hulle na die natuurlike leiers gewend om uitsluisel oor die dispute te gee. Soos wat die gemeenskappe gegroei het, het dit ñ voltydse werk geword om reëls neer te lê en dispute te hanteer. Nog later het hierdie reëlmakers komitees geword en het hulle klerke aangestel om hulle werk te vergemaklik. Dorpies het in stede ontwikkel en stede het in state ontwikkel en die invloed van die reëlmakers het algaande groter geword. Plaaslike leiers het burgemeesters met raadslede geword en burgemeesters het konings geword met ministers, regeringsamptenare, hofordenanse en soldate tot hulle beskikking. Gewone mense moes belasting betaal om die regerings te kon onderhou. Saam met die status en die gesag het die gierigheid na mag toe ook nie agterweë gebly nie. Onderdane is mettertyd volgens die aspirasies van die politici gemanipuleer, tot só ñ mate dat hulle sosiale identiteit ook deur die politici gedefinieer is.

Populisme

Die industriële revolusie aan die begin van die 19de eeu het ñ verdere fase van versnelde verandering vir die mensdom meegebring. Tegnologie, opvoeding, gesondheid, eetgewoontes, kleredrag, kommunikasie ó daar is haas niks meer wat nie bykans daaglik, deurlopend en eindeloos verander nie. Sommige daarvan vergemaklik die mens se alledaagse lewe maar ander vul hom met vrees en angs. Die voortdurende onsekerheid skep ook ñ probleem vir diegene wat die monopolie oor politieke mag het. Daarom sien ons in die moderne politiek ñ golf van nostalgiese politieke visie wat meer op die verlede as op die toekoms fokus maar hierdie nasionalistiese en/of godsdienstige tradisies het nie noodwendig al die antwoorde vir klimaatsverandering, kunsmatige intelligensie, genetiese ingenieurswese, industrieë wat uitgedien raak, werkersklasse wat hulle werk verloor, vrouens wat broodwinners word en mans wat tuisteskeppers word, globale verwarming, Covid-19 óf aanlyn bankwese nie omdat dit gewoon net nie bestaan het toe tradisies gevorm het of die Bybel geskryf is nie. Gevolglik wend baie mense hulle weer eens na die ðnatuurlike leiersö wat aangebied om hulle terug te vat na ñ ðgelukkige verledeö toe die wêreld nog ðordelikö was!

Populisme is ñ spesifieke styl van politiek wat die onsekerheid van die toekoms as ñ krisis voorhou en dus tot ñ groot mate op die emosie van ondersteuners fokus: angs, vrees, gegriefdheid, minagting, om maar net ñ paar te noem. Gevolglik is daar groot wedywing

tussen politieke partye en burgerregte organisasies om onseker individue, wat polities en ekonomies gemarginaliseer en afgeskeep voel, in massas te probeer mobiliseer deur ñ öonsö, wat buite die gevestigde strukture staan, en ñ öhulleö, wat die stelsel geskep het, voor te hou. Die onderliggende fondament van sulke massabewegings is om met samesweringsteorieë en blatante leuens die griewe teenoor die bevoorregte progressiewe elite na verontregte mense toe terug te eggo.

Bron: <https://environmental-conscience.com/populism-causes-effects-solutions/>

Leuens

Leuens is geensins ñ nuwe politieke strategie nie. In die 16de eeu het Niccolo Machiavelli al geskryf dat ñ politieke leuenaar altyd ñ gehoor sal vind wat sy leuens sal glo. Adolf Hitler skryf later in 1925 in sy boek öMein Kampfö dat alle mense soms leuens vertel om bietjie makliker deur die lewe te navigeer. Omdat ons self leuens kan vertel sien ons raak as ander leuens vertel maar ons is nie daarop voorberei om groot leuens te erken as ons daarmee gekonfronteer word nie omdat die mens van nature te skaam sal wees om ñ blatante grootskaalse onwaarheid te verkondig. Daarom kan hulle hulle nie indink dat iemand anders ombeskaamd en sonder goeie rede sal lieg nie maar Hitler se benadering was om juis die leuen so groot as moontlik te maak, die konsep eenvoudig te hou en die leuen so veel as moontlik te herhaal totdat dit as die waarheid aanvaar word. Sy doel was nie net om van ñ paar ongemaklike feite onslae te raak nie, hy het ñ hele alternatiewe realiteit op leuens geskep waarbinne hy die alleenreg gehad het om aan sy ondersteuners voor te sê wat hulle moet glo. Wat hy nie as öwaarö gesertifiseer het nie was ñ valse sameswering wat deur ñ demoniese organisasie gefabriseer was om sy ondersteuningsbasis te mislei. Op grond hiervan kon hy die hele Duitse bevolking, wat nog gesteier het na ñ eerste wêreldoorlog, tot ñ tweede wêreldoorlog mobiliseer waarin miljoene mense gesterf het én Duitsland in ñ puinhoop agtergelaat is.

Sameswerings

Samesweringsteorieë bied ñn alternatief wanneer daar nie logiese verduidelikings vir onverklaarbare bedreigings is nie. As daar ñn demoniese ðhulleö is, is dit ðhulleö wat iewers in die geheim bymekaar gekom het om kunsmatige toestande te skep wat ðonsö verder kan marginaliseer. Die vernaamste samesweringsteorie is dat daar ñn klein groepie satanistiese pedofiele is wat die hele wêreld ekonomie manipuleer en insidente soos oorloë, terroriste aanvalle, tegnologiese ontwikkelings, natuurrampe en pandemies skep waaruit hulle dan finansiële voordeel kan trek. Hierdie groepie het na bewering die merkwaardige vermoë om tien skuiwe vorentoe te kan sien wat op die globale skaakbord gaan gebeur. Wanneer hulle ñn virus vrystel kan hulle presies voorspel hoe dit gaan versprei, wanneer ñn entstof daarvoor ontwikkel gaan word en hoe elke land se ekonomie daardeur geaffekteer gaan word. Wanneer hulle ñn oorlog begin weet hulle presies wanneer dit gaan eindig, wie as die oorwinnaar gaan uittree en wat die ekonomiese impak daarvan gaan wees. Met hierdie bonatuurlike insig is dit gevolglik maklik om hulle geld op die regte plekke te belê sodat hulle maksimum wins uit so ñn insident kan maak. Oor tyd het die wêreld se rykdom dus in hierdie handjievul individue opgehoop en die res van die populasie in armoede gedompel.

Voorsitters van boereverenings sal kan getuig dat hulle nie eers 20 van hulle lede kan manipuleer om ñn presiese getal vee na hulle jaarlikse veiling te bring en met absolute akkuraatheid vooraf die pryse kan vasstel nie. Net so kan ñn handjievul graanmakelaars ook nie die paar duisend graanboere van Suid-Afrika se presiese aanplantings en oesgroottes vooraf afdwing nie en kan hulle nog minder ñn presiese prys vir die graan vasstel. Tog laat populistiese politici hulle geradikaliseerde ondersteuners glo dat daar altyd iewers ñn demoniese klein organisasie agter elke insident sit en dat daar selfs een is wat die wêreld se bevolking van 7 miljard mense tot presiese voorafbepaalde ekonomiese uitkomst kan manipuleer. Meer verstommend is die feit dat die volgende die ðwaarheidö is en dat die teendeel in wese misleidende sameswerings is:

- Die aarde is plat;
- Die maanlanding het nooit plaasgevind nie;
- President Obama is in Kenia gebore en is nie ñn Amerikaanse burger nie;
- 5G selfoontorings versprei die Covid-virus;
- Covid entstowwe bevat mikroskopiese robotte wat Bill Gates in staat stel om persoonlike inligting van elke mens te kan bekom;
- Blanke boere het hulle plase gesteel;
- Plaasmoorde is ñn geheime ANC-besluit om boere uit te wis sodat plase teruggevat kan word; om maar enkeles toe noem.

Maak die leuen so groot as moontlik, hou dit eenvoudig en herhaal dit gereeld. Hitler sou in sy wildste drome nie kon dink hoe maklik dit sou wees om ñn ondersteuningsbasis op sosiale media op grond van sulke leuens op te bou nie. Nog minder kon hy voorsien dat die nuuskanale as uitklaringsagente vir sulke leuens sou optree vir die blote gierige rede om die reklamepotensiaal van so ñn ondersteuningsbasis vir hulle self te kan kaap terwyl dit eintlik die populistiese politici is wat die media kaap om die politieke landskap tot ongekende vlakke van vyandige stamgebondenheid te radikaliseer. Selfs die gereelde skermutselings tussen ðonsö en ðhulleö, soos op Senekal, word gretig deur die media opgeraap om nuusbuletins meer opwindend mee te maak.

Stamgebondenheid

Die mens is van nature ñ sosiale wese wat aan ñ groep wil behoort. Dit spruit voort uit die mensdom se behoefte aan voortplanting en vooruitgang. Die gevolg is dat die mens ander mense ook in sosiale groepe wil kategoriseer en dat daar dus ñ geneigdheid is om ñ ðonsö teenoor ðhulleö te definieer sodra ñ ander groep op een of ander wyse van jou eie verskil, hetsy dit ras, geslag, ouderdom, nasionaliteit, kultuur, geloof beroeps- of sosiale status is, om nie eers van politieke verskille te praat nie.

Vooropgestelde opinies ontwikkel algaande tot ñ obsessiewe beklemtoning van die verskille met ñ ander groep wat dan later onvermydelik tot haat aangroei. Wanneer so ñ denkwyse in ñ toksiese stamgebondenheid ontwikkel lei dit daartoe dat die ðstamö só tot hul eie ekstreme opvattinge geradikaliseer raak dat hulle gladnie kan aanvaar dat iemand anders dalk ñ grondige ander opinie oor dieselfde onderwerp kan of mag hê nie.

Sielkundiges is van mening dat sulke toksiese stamgebondenheid ñ uitweg bied vir individue wat eintlik niks het wat vir hulle reg loop nie. Die assosiasie definieer hulle dan in terme van die groep se karaktertrekke waarsonder hulle opsigself geen identiteit sou gehad het nie. Dit is dus die lui manier waarmee jy jouself kan bemagtig.

Sonder definisie

Op 11 Oktober 1899 word die grootste nagmerrie van samesweringsteorieë en oordeelsdagvoorbereiders waar toe die magtige Britse ryk en die yl bevolkte boere-republieke van Suider-Afrika in ñ oorlog met mekaar gewikkel raak. Toe die strydbyle op 31 Mei 1902 begrawe word is die boere ontwapen, van politieke seggenskap gestroop en ekonomies geruïneer. Hulle het letterlik met slegs die gehawende klere aan hulle lywe na hul die plase teruggekeer. In hierdie tyd het baie boere van springhase, erdvarke, ystervarke, tarentale, patryse en fisante geleef. Soms, as die berede polisie hulle inspeksieronde op die plase kom doen het, het die boere hulle gewere geleen en ñ paar bokke geskiet. Omdat osse skaars was, is kinders voor ploë ingespan om die lande te bewerk.

TABEL: VRYSTAAT SE VEEKUDDES GEDURENDE ANGLO BOERE-OORLOG					
	1899	1902	Verskil met 1899	1907	Verskil met 1899
Skape	8 332 490	805 225	-90%	8 020 308	-4%
Beeste	1 248 448	142 449	-89%	585 077	-53%
Bokke	1 079 472	110 700	-90%	1 251 606	16%
Varke	34 787	1 995	-94%	61 409	77%
Perde	248 878	48 978	-80%	127 579	-49%
TOTAAL	10 945 974	1 109 347	-90%	10 045 979	-8%

Bron: APJ van Rensburg

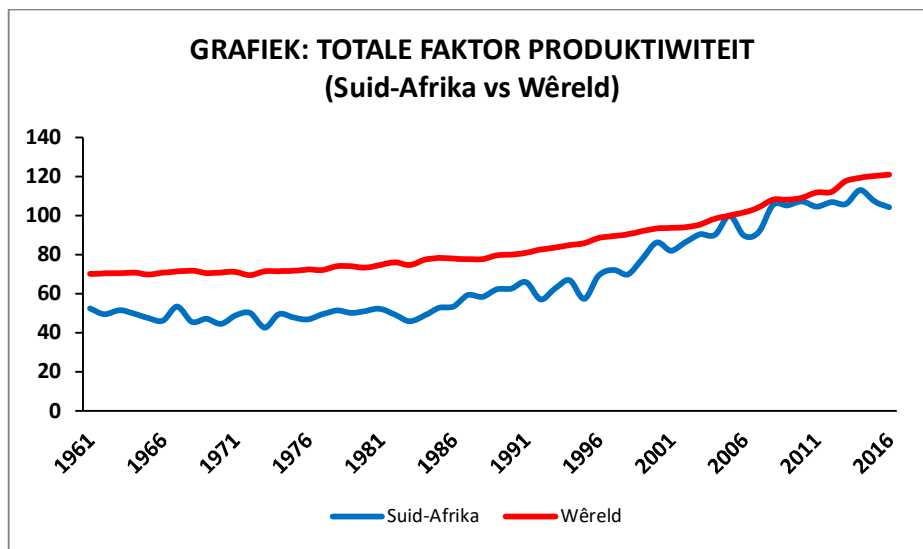
Die tabel toon aan dat 90% van die veestapel van die Vrystaat gedurende die oorlog vernietig is maar vyf jaar ná die beëindiging het dit weer tot 92% herstel van wat dit voor die oorlog was. Die produksie van landbougoedere het oor hierdie tydperk ook algaande toegeneem terwyl skuld afgeneem:

- In 1906 is eiers ter waarde van £33 000 uitgevoer;
- 'n Konfytfabriek is in 1905 in Parys opgerig en het in die 1906/7-seisoen 40 ton vrugte van boere ingekoop;
- Vanaf Desember 1904 tot Junie 1905 het 'n romery by Tweespruit 30 ton room by 50 boere gekoop en 12 ton botter verkoop. Die jaar daarna koop hy 120 ton room by 156 boere. Die sukses hiervan het romerye op ander dorpe ook laat ontspring;
- Aan die einde van 1907 is wol ter waarde van £787 700 uitgevoer wat dubbeld die bedrag is van 1899 (£363 776);
- Voorskotte deur banke was aan die einde van 1906 £1 990 000 terwyl dit aan die einde van 1907 tot £1 658 059 afgeneem het.

Aan die einde van 1907, vyf jaar na die oorlog, het die uitvoere die invoere met £237 000 oortref en was die Vrystaat vir die eerste keer van voor die oorlog af weer 'n netto uitvoerder gewees. Totale uitvoere was £3 672 591 waarvan landbou £1 462 500 (40%) bygedra het. Laasgenoemde is 7% meer as die vooroorlogse £1 360 869 van landbou-uitvoere in 1898.

Onmiddelik vóór 1993 was Suid-Afrika se boere tot 'n groot mate deur 'n landbouvriendelike regering, 'n baie sterk ontwikkelde koöperatiewe stelsel en 'n omvangryke statutêre bemarkingsstelsel gedefinieer gewees. Toe kry Suid-Afrika in 1993 'n veelrassige demokrasie en boere verloor hulle bevoorregte posisie. Die oormatige beskerming van vóór 1993 was egter tot nadeel van Suid-Afrikaanse boere se produktiwiteit want volgens die grafiek het plaaslike produksie ná die 'marginalisering' toenemend meer produktief begin raak tot op 'n punt waar dit in 2006 met die res van die wêreld opgevang het en toe bygebly het.

Oor die tydperk wat Suid-Afrikaanse boere dus statutêre groepsidentiteit in terme van politiek en landbou-ekonomie geniet het, het hulle landboukapasiteit agteruit gegaan terwyl die teendeel gegeld het toe hulle hulle politieke mag verloor het.

Databron: USDA Economic Research Services

Wat Vrystaatse boere in 1902 en Suid-Afrikaanse boere in 1993 gedoen het was om tydens die krisis na 'n ander gemoedstoestand oor skakel wat hulle in staat gestel het om alternatiewe opsies ook te oorweeg en geleidelik het die vrese en hulpeloosheid plek gemaak vir 'n toekomsvisie waar ekonomiese vooruitgang nie noodwendig aan politieke mag gekoppel was

nie. Geen politici, hoe populisties ookal, kan beter met 'n individu se geldsake doen as wat hyself kan doen nie. Daarom is welvaart direk gekoppel aan 'n individu se eie vermoë om homself voortdurend te vernuwe sodat hy 'n toekomsvisie uit 'n krisis kan skep. Dié wat dit vir hulleself kan doen word gewoonlik eerste gehelp. Dié wat vir politici wag om hulle te help staan agter in die ry.

Pluralisme

Hoewel dit in die mensdom se oeroue natuur is om homself in onderlinge homogene groepies te assosieer, het die mens vandag nog steeds 'n nomadiese drang om vir hom en sy nabye familie 'n plek te vind waar hulle gelukkig en voortuitstrewend kan lewe. Daarom het die mensdom sedert sy ontstaan vanuit Afrika na elke uithoek van die planeet gemigreer, later van sentraal Afrika na suider-Afrika, vanaf Europa na nuwe kontinente, van die Kaap na die binneland, van Arabiese lande na Europa, van Sentraal-Amerika na die VSA, van Suid-Afrika na New Zealand, van Zimbabwe na Suid-Afrika, vanaf die platteland na stede, om maar enkele voorbeelde te noem. Stamgebondenheid van waar hulle kom het hulle nie terughou nie en stamaanvaarding na waar hulle gegaan het het hulle nie gekeer nie.

Aan die kern van die mensdom lê dus die soeke na welvarendheid en in hierdie opsig het alle groepe 'n gemeenskaplikheid en kan geen groep homself permanent van die res afsonder nie. 'n Beter perspektief sou wees om elke individu met dieselfde mate van respek, gelykheid en hoflikheid te behandel, ongeag die groepering(s) waarin hy gekategoriseer kan word. Daar is geen regverdiging daarin om geweld te gebruik om die verskille tussen ðonsö en ðhulleö mee af te dwing nie.

Simptome

Populisme is 'n simptoem van 'n dieperliggende probleem binne 'n samelewing en dit bied daarom nie die uitkoms vir gemarginaliseerde groepe nie. Dit vererger net die onderlinge konflik en nêrens in die wêreld kon verdelende populistiese politiek dus ooit langdurige voorspoed vir al die inwoners van 'n land skep nie. Die teendeel is eerder waar want die groeperings binne sulke lande beland voortdurend in 'n afwaartse spiraal van geweld en anargie soos wat hulle mekaar probeer ondermyn. Dit is gevolglik naïef om te dink dat 'n individu se voorspoed gaan afhang van die mate waarmee populistiese politieke partye en burgerlike organisasies sy identiteit gaan definieer. Die oorgrote meerderheid van hierdie organisasies se motiewe is 'n gierigheid na mag, welke metodes ookal geoorloof is om hierdie doelwit te bereik en meestal staan die waarheid nogal breed in die pad van sulke ideale.

BRONNE:

Grier, P. Conspiracy theories rising in US politics: Why now? October 29, 2019.

Handle, S. The Us vs. Them Mentality: How Group Thinking Can Irrationally Divide Us.

Harari, YN. Sapiens: a brief history of humankind. 2011.

Miller, H. The Art of the Lie? The Bigger the Better. The New York Times. January 10, 2021.

Ramamurti, A. The World is Changing. Culture of peace.

Schreiner, M. Group Narcissism. May 14, 2014.

Van Rensburg, APJ. Die ekonomiese herstel van die Afrikaner in die Oranjerivier-kolonie, 1902-1907. D Phil, UV, 1964.